

2011-02-18

Dnr 43-2010:268

Beslut

efter riktad tillsyn inom området skolpliktsbevakning i Solna kommun och Bergshamraskolan

Solna stad

Solna stad, 171 86 Solna

kontakt@solna.se

Bergshamraskolan

Hjortstigen 1, 170 71 Solna

bergshamraskolan@solna.se

Riktad tillsyn inom området skolpliktsbevakning i Solna kommun och Bergshamraskolan

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens riktade tillsyn inom området skolpliktsbevakning syftar till att säkerställa skolpliktiga barns rätt till utbildning. Skolinspektionen ska bedöma om kommunen och skolor belägna i kommunen uppfyller författningarnas krav med avseende på skolpliktsbevakning.

Skolinspektionen har i tillsynen av Solna kommun inom området skolpliktsbevakning inte identifierat några brister som måste åtgärdas när det gäller kommunens ansvar för att säkerställa att all skolpliktiga elever är skolplacerade eller för sin utbildning på annat sätt. Barn- och utbildningsnämnden sköter genom sin förvaltning bevakningen av att alla skolpliktiga barn som ska vara folkbokförda inom kommunen är skolplacerade eller får sin utbildning på annat föreskrivet sätt. Kommunen har fungerande rutiner för denna bevakning. Kommunen saknar rutiner för att få information om frånvaron bland skolpliktiga elever. Uppgifter samlas inte in regelbundet vilket gör att kommunen saknar underlag för att tillse att alla skolpliktiga elever fullgör sin skolgång. Uppgiften att se till att skolpliktiga elever i kommunens grundskola och särskola fullgör sin skolplikt ska enligt Barn- och utbildningsnämndens riktlinjer utföras av rektor vid respektive skola. Bergshamraskolan som är den av kommunens skolor som ingår i tillsynen har fungerande rutiner för frånvarorapportering. Skolan har fungerande rutiner för att ta reda på orsaken till att eleven är frånvarande och för att kunna åtgärda den ogiltiga frånvaron. Skolan arbetar med en metod "Vägledande samspel" som förebygger och motverkar ogiltig elevfrånvaro.

Skolinspektionen har i tillsynen av Solna kommun identifierat följande brister inom kommunens ansvarsområden som måste åtgärdas:

- Kommunen saknar kunskap om den totala frånvarosituationen i kommunens skolor och saknar därmed underlag för att se till att skolpliktiga elever i dess grund- och särskola fullgör sin skolgång (3 kap. 13 § första stycket första meningen 1985 års skollag).

Bedömningar redovisas i bilagorna 2-3.

Brister inom Solna kommuns ansvarsområde ansvarar kommunen för att åtgärda. Kommunen ska lämna redovisning till Skolinspektionen senast den 18 maj 2011.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit projektledare Jonas Nygren och undervisningsrådet Elisabeth Fogelberg.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi

Enhetschef

Anna Bergstedt Nordqvist

Utredare

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen
Bilaga 2	Beskrivning och bedömningar för Solna kommun
Bilaga 3	Beskrivning och bedömningar för Bergshamraskolan

Allmänt om den riktade tillsynen

I den riktade tillsynen inom området skolpliktsbevakning tittar Skolinspektionen på ett avgränsat område som undersöks på ett begränsat antal skolor. Tillsynen fokuserar i den riktade tillsynen på regelefterlevnad.

Bestämmelser om skolpliktsbevakning finns i skollagen. Den nya skollagen trädde ikraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram till dess.

Målet med denna riktade tillsyn är att bedöma om kommuner och huvudmän för fristående skolor samt skolor belägna i kommunerna uppfyller författningarnas krav med avseende skolpliktsbevakning. Syftet med detta är att säkerställa alla skolpliktiga barns rätt till utbildning.

De frågeställningar som ska besvaras inom ramen för den riktade tillsynen är följande.

- Har kommunen fungerande rutiner för bevakning av att alla skolpliktiga barn som ska vara folkbokförda i kommunen är skolplacerade eller får sin utbildning på annat föreskrivet sätt?
- Har kommunen och skolorna fungerande rutiner för frånvarorapportering?
- Fullgör huvudmannen för de fristående skolorna sin anmälningsskyldighet till hemkommunen när skolpliktig elev i de fristående skolorna är frånvarande i stor utsträckning utan giltig orsak?
- Lämnar huvudmannen för fristående skolorna snarast uppgift till elevens hemkommun när skolpliktig elev börjar eller slutar vid skolan?
- Har skolorna fungerande rutiner för att ta reda på orsaken till att eleven är frånvarande och för att kunna åtgärda den frånvaro som inte beror på att eleven är sjuk eller har annat giltigt skäl att utebli?
- Vilka strategier tillämpar skolorna för att få eleven att åter delta i undervisningen?

Solna kommun och Bergshamraskolan ingår i Skolinspektionens riktade tillsyn inom området skolpliktsbevakning. Kommunen och skolan besöktes av utredarna Anna Bergstedt Nordqvist och Åsa Strand den 28 september 2010. Den riktade tillsynen omfattar 50 skolor och 28 kommuner. Tillsynen kommer att resultera i dels en övergripande rapport, dels ett beslut med bedömningar för respektive huvudman och skola där Skolinspektionen bland annat tar ställning till om skolförfattningarnas krav uppfylls.

Underlaget för Skolinspektionens bedömningar är dokument från kommunen och skolan samt den information som Skolinspektionen samlat in vid intervjuer och samtal med tjänstemän vid förvaltningen samt rektor och representanter för personalen vid Bergshamraskolan.

Företrädare för kommunen och rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i detta beslut.

Beskrivning och bedömningar för Solna kommun

Solna kommun ligger norr om Stockholm. Kommunen har ca 67 000 invånare.

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för kommunens utbildningsverksamhet från förskola till gymnasieskola. Verksamheten leds av en förvaltningschef och en skolchef. På barn- och utbildningskontoret finns utöver cheferna en "Resursenhet" som stöd för skolorna när det gäller elever i behov av särskilt stöd. Resursteamet ansvarar även för samverkan med andra såsom socialtjänsten, BUP (barn- och ungdomspsykiatri) samt polisen.

I kommunen finns 11 kommunala och 5 fristående grundskolor. Cirka 25 procent av eleverna i grundskolan får sin utbildning i fristående skolor.

Har kommunen fungerande rutiner för bevakning av att alla skolpliktiga barn som ska vara folkbokförda i kommunen är skolplacerade eller får sin utbildning på annat föreskrivet sätt?

Bedömning:

Skolinspektionen har inte funnit annat än att författningarnas krav uppfylls.

Författningshänvisning:

3 kap. 1 § och 13 § första stycket andra meningen 1985 års skollag

Beskrivning och motivering:

Kommunen har ett register "Procapita" över alla skolpliktiga barn som är folkbokförda i kommunen. Detta uppdateras varje vecka mot folkbokföringsregistret. I Procapita finns även angivet var varje barn är skolplacerat. Om barnet byter skola registreras det fortlöpande. Anmälan om flyttning sker via skolassistenterna vid respektive skola. Även fristående skolorna anmäler när elever börjar eller slutar vid skolan, här sker dock ibland en fördröjning beroende på att skolorna inte alltid gör en anmälan omgående. Även de elever som går i utlandsskolor finns med i registret.

Om det flyttar in barn till kommunen och därmed blir införda i registret men saknar skolplacering påbörjas en utredning omgående av var barnet finns någonstans. I första hand är det rektors ansvar för sitt område och om han/hon inte kan få besked om var eleven finns tar förvaltningen över sökandet. Skolassistenterna uppger att det fria skolvälet har gjort det svårare att hitta elever och att det kan ta längre tid än tidigare. Inget ärende avslutas dock förrän barnet är hittat och infört eller avfört i registret.

Elever som går i kommunens skolor men är folkbokförda i annan kommun registreras via ekonomisystemet.

Har kommunen fungerande rutiner för frånvarorapportering?

Bedömning:

Kommunen saknar kunskap om den totala frånvarosituationen i kommunens skolor och saknar därmed underlag för att se till att alla skolpliktiga elever i dess grund- och särskola fullgör sin skolgång.

Författningshänvisning:

3 kap. 13 § första stycket första meningen 1985 års skollag

Beskrivning och motivering:

Kommunen har riktlinjer för vilket ansvar rektor har och hur skolorna ska agera för att se till att alla elever fullgör sin skolgång och får sin rätt till utbildning tillgodosedd. Bland annat är varje skola skyldig att upprätta rutiner för arbetet. Samtliga skolor har digitala system för frånvarorapportering.

Barn- och utbildningsnämnden begär in redovisning av eller information om frånvarosituationen på förekommen anledning. Skolorna gör inte några regelbundna redovisningar av frånvarorapporteringen till Barn- och utbildningsnämnden men om en elev är frånvarande mer än tre veckor ska skolan anmäla det till nämnden. På förvaltningsnivå är det i första hand resurscentrum som blir involverade i ärenden där skolorna behöver stöd för att arbeta med elever som inte kommer till skolan. Enstaka fall har diskuterats i nämnden då det gällt längre frånvaro. Det är omkring fem elever på fem år som har varit anmälda till nämnden.

Skolpliktsbevakning innebär inte bara att bevaka att elever är skolplacerade utan också att bevaka och tillse att elever fullgör sin skolgång. Det är av stor vikt att förvaltning och nämnd har kännedom om såväl den totala frånvaron i skolorna som de elever som har frånvaro i stor utsträckning samt att förvaltningen har ansvar för de övergripande strukturerna gällande insamling av information från skolorna. Utifrån sammanställningar av frånvaron i skolorna kan kommunen göra analyser och dra slutsatser för att ge stöd åt skolorna och vidta olika typer av insatser.

Frånvarorapporteringen i skolorna sköts på respektive skola och frånvarorapporteringen i Bergshamraskolan bedöms därför under skolan.

Beskrivning och bedömningar för Bergshamraskolan

Bergshamraskolan är en skola byggd på 60-talet med cirka 460 elever i årskurserna F- 9. Skolan är indelad i 3 arbetslag F-3, 4-6 och 7-9. Skolan har tre inriktningar fotboll, idrott och artist.

Skolan har ett intensivt arbete för att förebygga kränkande behandling och skadegörelse. Kameror i korridorerna och nolltolerans har enligt rektorn gett resultat.

Har skolan fungerande rutiner för frånvarorapportering?

Bedömning:

Skolinspektionen har inte funnit annat än att författningarnas krav uppfylls.

Författningshänvisning:

3 kap. 13 § första stycket första meningen 1985 års skollag

3 kap. 11 § 1985 års skollag

6 kap. 7 § grundskoleförordningen

Beskrivning och motivering:

Bergshamraskolan använder ett digitalt frånvarosystem kallat "Schoolsoft". Föräldrarna kan anmäla sjukdom eller annan giltig frånvaro via dator. Om föräldern istället väljer att ringa så registrerar den som tar emot samtalet det i systemet.

Klasslärare/mentor är ansvarig för att kontrollera den faktiska frånvaron gentemot systemet. Om det visar sig att en elev uteblivit utan anmälan kontaktas hemmet senast samma dag.

Skolan har använt systemet i flera år och tycker att det fungerar bra. Rektorn använder systemet för att ta fram sammanställningar på elevnivå, klassnivå, ämnesnivå och skolenivå avseende frånvarofrekvensen. Dessa sammanställningar används bland annat som underlag vid exempelvis utvecklingssamtal.

Har skolan fungerande rutiner för att ta reda på orsaken till att eleven är frånvarande?

Bedömning:

Skolinspektionen har inte funnit annat än att författningarnas krav uppfylls.

Författningshänvisning:

3 kap. 13 § första stycket första meningen 1985 års skollag

3 kap. 11 § 1985 års skollag

6 kap. 8 a § grundskoleförordningen

Beskrivning och motivering:

Klasslärare/mentor är ansvarig för att all icke anmäld frånvaro utreds direkt samma dag. En sådan utredning börjar alltid med samtal med hemmet och eleven för att ta reda på orsakerna till frånvaron. Om frånvaron fortsätter eller upprepas anmäls detta till skolans elevhälsoteam. I elevhälsoteamet ingår rektorn, specialpedagog, skolsköterska och kurator. Åtgärdsprogram upprättas.

Rektor och lärare följer upp frånvarorapporteringen för att se om det finns särskilt kritiska tillfällen. Uppföljningen görs på elevnivå, klassnivå, ämnesvis m.m. för utgöra en del av underlaget i utredningen.

Efter tre veckors fullständig frånvaro eller två månaders sporadisk frånvaro anmäler rektor enligt kommunens riktlinjer detta till Barn- och utbildningsförvaltningen genom chefen för resursenheten.

Har skolan fungerande rutiner för att kunna åtgärda den frånvaro som inte beror på att eleven är sjuk eller har annat giltigt skäl att utebli?

Bedömning:

Skolinspektionen har inte funnit annat än att författningarnas krav uppfylls.

Författningshänvisning:

3 kap. 13 § första stycket första meningen skollagen

6 kap. 8 a § grundskoleförordningen

Beskrivning och motivering:

Skolan har upprättat rutiner för arbetet med elevfrånvaro enligt kommunens riktlinjer.

I första hand är det klassföreståndare/mentor som har samtal med elev och hem för att reda ut orsakerna och vidta åtgärder utifrån vad orsaken är. Om frånvaron inte upphört inom ett par veckor får klassläraren/mentorn stöd av skolans elevvårdsteam. I teamet ingår kurator, specialpedagog och skolsköterska. Åtgärdsprogram upprättas för varje elev. Stödet består ofta av motiverande samtal och individuell planering av undervisningen så att elevens intresse för skolarbetet ökar. Om vidtagna åtgärder inte gett resultat efter fem veckor ska kommunens centrala stödresurser anlitas. På förvalt-

ningsnivå finns en tjänsteman som hjälper skolorna med samordning av olika externa stödinsatser. Skolan uppger att det ibland kan vara svårt att få stöd från socialtjänsten och BUP (Barn- och ungdomspsykiatri) då det är långa väntetider.

På Bergshamraskolan har man sedan flera år tillbaka arbetat utifrån en metod kallad "Vägledande samspel". Lärare fortbildas kontinuerligt i metoden som går ut på att varje elev ska bli sedd och uppmärksammas. Denna metod har enligt lärarna fungerat bra för elever som av någon anledning är på väg att tappa lusten och motivationen för skolarbetet och bidragit till att frånvaron har minskat och är låg. Det har varit ett till två fall per år där frånvaron varat under längre tid än ett par veckor.